

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας στις ποινικές υποθέσεις – εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2014/41/ΕΕ και άλλες διατάξεις»

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το υπό ψήφιση νομοσχέδιο υπό τον τίτλο «Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας στις ποινικές υποθέσεις – εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2014/41/ΕΕ και άλλες διατάξεις», όπως διαμορφώθηκε από τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από επτά κεφάλαια, 42 άρθρα και τέσσερα παραρτήματα.

Το πρώτο κεφάλαιο (άρθρα 1-5) αποτελείται από:

- γενικές διατάξεις για την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας,
- τα βασικά χαρακτηριστικά της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας,
- ορισμούς των βασικών εννοιών,
- το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας,
- τα είδη των διαδικασιών στο πλαίσιο των οποίων εκδίδεται η ευρωπαϊκή

εντολή έρευνας.

Το δεύτερο κεφάλαιο (άρθρα 6-10) περιλαμβάνει τις ρυθμίσεις σχετικώς με την έκδοση και τη διαβίβαση της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας. Ειδικότερα:

- στα άρθρα 6 και 7 ορίζεται η αρμόδια αρχή για την έκδοση της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας από την Ελλάδα καθώς και οι προϋποθέσεις έκδοσης και ανάκλησής της,

- το άρθρο 8 αναφέρεται στον τύπο και το περιεχόμενο της Ευρωπαϊκής εντολής έρευνας, η οποία θα πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστον ορισμένα στοιχεία,

- στο άρθρο 9 περιγράφεται η διαδικασία διαβίβασης της Ευρωπαϊκής εντολής έρευνας και ορίζεται πως κάθε περαιτέρω επίσημη επικοινωνία θα διενεργείται απευθείας μεταξύ των αρμοδίων αρχών,

- στο άρθρο 10 ρυθμίζεται η αρμοδιότητα για τη συμπλήρωση της Ευρωπαϊκής εντολής έρευνας.

Το τρίτο κεφάλαιο (άρθρα 11-23) περιέχει τις διαδικασίες και διασφαλίσεις της εκτέλεσης της Ευρωπαϊκής εντολής έρευνας από την Ελλάδα. Ειδικότερα:

- το άρθρο 11, καταρχάς, καθορίζει την αρμόδια δικαστική αρχή για την αναγνώριση και εκτέλεση Ευρωπαϊκής εντολής έρευνας και αναφέρεται στις περιπτώσεις συνδρομής των αρχών του κράτους έκδοσης προς τις αρχές του κράτους εκτέλεσης. Εν συνεχεία,

- στο άρθρο 12 ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις επιλογής εναλλακτικού ερευνητικού μέτρου και αναφέρονται τα ερευνητικά μέτρα για τα οποία δεν παρέχεται η ανωτέρω δυνατότητα,

- στο άρθρο 13 μνημονεύονται οι λόγοι μη αναγνώρισης ή μη εκτέλεσης,

- το άρθρο 14 περιλαμβάνει τις προθεσμίες για την αναγνώριση ή την εκτέλεση,

- το άρθρο 15 ρυθμίζει τη διαβίβαση των αποδεικτικών στοιχείων στο πλαίσιο εκτέλεσης της Ευρωπαϊκής εντολής έρευνας,

- τα άρθρα 16 και 17 αναφέρονται στα ένδικα μέσα και τους λόγους αναβολής της αναγνώρισης ή της εκτέλεσης, αντιστοίχως,

- στο άρθρο 18 θεσπίζεται υποχρέωση ενημέρωσης των εμπλεκομένων αρχών για τα ανακύπτοντα ζητήματα,

- στα άρθρα 19 και 20 ρυθμίζεται η αστική και ποινική ευθύνη των υπαλλήλων του κράτους έκδοσης κατά το διάστημα κατά το οποίο ενεργούν στην Ελλάδα,

- στα άρθρα 21 και 22 ορίζεται ότι θα πρέπει να διασφαλίζεται η τήρηση της εμπιστευτικότητας από τις αρχές έκδοσης και εκτέλεσης καθώς και η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, θεσπίζεται δε υποχρέωση των τραπεζών να μην αποκαλύπτουν στον ενδιαφερόμενο πελάτη τους ή σε άλλα τρίτα πρόσωπα ότι διενεργείται έρευνα ή έχουν διαβιβασθεί πληροφορίες,

- το άρθρο 23 περιέχει ρύθμιση για τις σχετιζόμενες με την εκτέλεση δαπάνες.

Στο τέταρτο κεφάλαιο του νόμου (άρθρα 24-31) απαντούν ειδικές διατάξεις. Συγκεκριμένως:

- με το άρθρο 24 ρυθμίζεται η προσωρινή μεταγωγή κρατουμένων στο κράτος έκδοσης για την εκτέλεση ερευνητικού μέτρου,

- το άρθρο 25 αναφέρεται στην προσωρινή μεταγωγή κρατουμένων στο κράτος εκτέλεσης για την εκτέλεση ερευνητικού μέτρου,

- τα άρθρα 26 και 27 ρυθμίζουν την εξέταση με εικονοτηλεδιάσκεψη ή άλλου είδους οπτικοακουστική μετάδοση και με τηλεφωνική διάσκεψη,

- τα άρθρα 28 και 29 αναφέρονται στη συλλογή πληροφοριών σχετικώς με τραπεζικούς και άλλους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς και συναλλαγές,

- το άρθρο 30 ρυθμίζει την έκδοση Ευρωπαϊκής εντολής έρευνας για τη διενέργεια ερευνητικών μέτρων με σκοπό τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε πραγματικό χρόνο, διαρκώς, και για ορισμένο χρονικό διάστημα,

- το άρθρο 31 προβλέπει την έκδοση Ευρωπαϊκής εντολής έρευνας προκειμένου να ζητηθεί η διεξαγωγή μυστικής έρευνας.

Το πέμπτο κεφάλαιο (άρθρα 32-33) περιλαμβάνει τις περιπτώσεις άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών. Ειδικότερα:

- το άρθρο 32 ρυθμίζει την έκδοση Ευρωπαϊκής εντολής έρευνας για την άρση του απορρήτου τηλεπικοινωνιών στο κράτος εκτέλεσης, το οποίο πρέπει να παράσχει τεχνική βοήθεια, καθορίζονται δε και τα πρόσθετα στοιχεία που θα πρέπει να περιλαμβάνει η ΕΕΕ στην παρούσα περίπτωση,

- το άρθρο 33 αναφέρεται στην ενημέρωση του κράτους-μέλους στο οποίο βρίσκεται ο καθ' ου η άρση απορρήτου των τηλεπικοινωνιών, ακόμα και στην περίπτωση που δεν απαιτείται από αυτό η παροχή τεχνικής βοήθειας.

Το έκτο κεφάλαιο (άρθρο 34) περιγράφει τα προσωρινά μέτρα. Ειδικότερα:

- το άρθρο 34 προβλέπει την έκδοση Ευρωπαϊκής εντολής έρευνας για την προσωρινή λήψη μέτρων με σκοπό τη διατήρηση των αποδεικτικών στοιχείων.

Το έβδομο κεφάλαιο (άρθρα 35-42) περιλαμβάνει:

- στο άρθρο 35, μεταβατικές ρυθμίσεις που αφορούν ήδη παραληφθείσες αιτήσεις αμοιβαίας συνδρομής και αποφάσεις για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων,
- στο άρθρο 36, τροποποιήσεις του ν. 4369/2016 για την αξιολόγηση και επιλογή των προϊσταμένων δημοσίων υπαλλήλων,
- στα άρθρα 37 έως 39, τροποποιήσεις του ν. 3889/2010 για θέματα δασικής νομοθεσίας,
- στο άρθρο 40, τροποποίηση του άρθρου 758 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ώστε να επιτρέπεται αίτηση ανάκλησης ή μεταρρύθμισης απόφασης εκούσιας δικαιοδοσίας μετά την έκδοση οριστικής απόφασης του ΕΔΔΑ, και στο άρθρο 41 σχετική μεταβατική διάταξη,
- στο άρθρο 42, την έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 7

Στο άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. β' αναφέρεται ότι η αρμόδια αρχή για την έκδοση Ευρωπαϊκής εντολής έρευνας την εκδίδει όταν τα αιτούμενα ερευνητικά μέτρα που αναφέρονται στην Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας θα μπορούσαν να είχαν διαταχθεί υπό τις ίδιες προϋποθέσεις σε παρόμοια εσωτερική υπόθεση. Θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο, η φράση «σε παρόμοια εσωτερική υπόθεση» να αντικατασταθεί από τη φράση «για την διερεύνηση αξιόποινων πράξεων σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο».

2. Επί του άρθρου 16

α) Στο άρθρο 16 ρυθμίζονται τα ένδικα μέσα κατά της διενέργειας των ερευνητικών μέτρων για τα οποία εκδίδεται Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας. Το εν λόγω άρθρο όμως δεν εξειδικεύει τα ένδικα βοηθήματα που επιτρέπονται βάσει του ελληνικού δικαίου κατά των ανωτέρω ερευνητικών μέτρων.

β) Στην παρ. 7 του άρθρου 16 ορίζεται ότι αν το ένδικο βοήθημα κατά της αναγνώρισης ή εκτέλεσης μιας Ευρωπαϊκής εντολής έρευνας γίνει δεκτό, λαμβάνεται υπόψη συμφώνως προς το ελληνικό δίκαιο. Περαιτέρω αναφέρεται ότι : «Βάσει των εθνικών δικονομικών κανόνων, οι ελληνικές αρχές διασφαλίζουν ότι σε ποινικές διαδικασίες στο κράτος έκδοσης, τα δικαιώματα υπεράσπισης και δίκαιης δίκης γίνονται σεβαστά κατά την εκτίμηση των

αποδεικτικών στοιχείων που συγκεντρώθηκαν δυνάμει ΕΕΕ». Εν προκειμένω θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο, συμφώνως και προς το άρθρο 14 παρ. 7 της ενσωματούμενης Οδηγίας, η παρ. 7 να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Αν ένδικο μέσο ή βοήθημα κατά της αναγνώρισης ή εκτέλεσης μιας ΕΕΕ γίνει δεκτό στο κράτος εκτέλεσης, και η Ελλάδα είναι το κράτος έκδοσης, λαμβάνεται υπόψη σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο. Όταν η Ελλάδα είναι κράτος εκτέλεσης, οι ελληνικές αρχές, υπό την επιφύλαξη των εθνικών δικονομικών κανόνων, διασφαλίζουν ότι, κατά την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων που συγκεντρώθηκαν δυνάμει μίας ΕΕΕ, τα δικαιώματα της υπεράσπισης γίνονται σεβαστά σε ποινικές διαδικασίες στο κράτος έκδοσης».

Αθήνα 18.9.2017

Η Εισηγήτρια
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επίκουρη Καθηγήτρια
της Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών